

הלכות חנוכה

גובה מקום הדלקת המנורה

מסורת הש"ס
עם הוספות

(ב) [מִן] מִסְרִים פִּי
הִלֵּלָה ד' וְעַיִן תִּשְׁפָּא
וּמִסִּים נִי. ד"ה מִן
וּתְשׁוּבָה מִנְחָה כ: ד' מִן
נִסְכֵּי. (ג) בְּרִשְׁתָּהּ מִן
יִוְחָנָה יִי. עַג. מִגִּילָה מִן
כָּל: הַיְוִשִּׁים יִי. מִנְחָה
לָא: (ד) (א) [מִן]
סוֹפְרוֹס פִּי הִלֵּלָה ה' מִן
מִגִּילָה תַנְתִּי מִן
(ה) בִּינָק סִנִּי: בִּינִי כִי
(ו) בִּינָק כִּי סִנִּי. (ז) בִּינִי
מִן: ט"ז. (ח) [מִן]
סִנִּי: (ט) עֵינִי אֲבוֹת פִּי
מִיִּי. (י) בִּינִי ה' [מִן]
גָּל. (יא) כִּתְּבִי מִן [מִן]
חֹסֶן. כִּתְּבִי מִן. ד' מִן
מִקְרָא וְעֵינִי חֹסֶן לִעֵי
יִא. ד"ה וְעַיִן (ק) [לֵעֵי]
97 qd

גמ' ב"ר השמיני
שמדורב. עי' דרומ'
פ"ה מהלכות בית המדרש
הלכה ח'. ועין בתוס'
נתיב כסות ח"א נתיב ו'
סימן א': תוס' ד"ו
שהיה מונח וכו' שם
הסיפור. עין לקמן ד'
פד ע"כ חוספות ד"
שקורות מז:

[א] גמרא (להשתמש
לאורה). תל"מ:
[ב] שם (ודלא
להתענות בזהו).
תל"מ [ג]:

[illegible]

הסכנה. שים לב! שים לב!
יום אחד שאין מדליקין אור
באותו יום אלא צדק ע"י
שבת (וישן יו"ל). כגון
פרקים שהם להם יום
אם שאין מניחין אור
אלא צדק עזרת אלהים
שלהם (להם כע"ל). נ"ל.

[illegible]

להיכל מצאו * כל השמנים שבחיכל וכשגברה מלכות
בדקו ולא מצאו אלא כך אחד של שמן שהיה
גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה
מונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשא
תם גין היוצא מתחת הפטיש ויצא והו^ה ^הגמל
ור ברשות הרבים ונכנסה פשתנו לתוך החנות ודלקה
את הבירה בעל הגמל חייב ^ההניח חנוני את נרו מבחוץ
יביא (משום דרבה^ה) זאת אומרת ^הגר חנוכה מצוה
ליה היה לך להניח למעלה מגמל ורוכבו ודילמא אי
כתנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי נתנחם
גר

דא' לא אדליק מדיק. אלס מכאן
ואילך עבר הזמן אומר^א הרי
פורת דיש ליזהר ולהדליק גלילה מדי
שלל יאחר יותר מדאי ומ"מ אס
יאחר ידליק מספק דזה משני סימני^ב
אחרים וזרי נראה דעמא אין לחוש
ממי ידליק דאט אין לנו היכרא אלס
לגבי הבית שהרי מדליקין מפנינים:
והמהדרין מן המהדרין. נראה
לז"י דב"ש דב"ה
לא קיימי אלס אכר איש וצוה שטן
יותר הידור דליכא היכרא כשמוסיף

לכאמך היכרא שסבדו שכן יש צני
 אדם צנית: **מצוה** להניחה על
 פתח ביתו מבחוץ. ומיירי דליכא
 חצר אלא בית עומד סמוך לרה"ר
 אכל אס יש חצר לפני ביתו מזה
 להניח על פתח חצר דאמר לקמן^ז
 חצר שיש לה צ' פתחים צריכה^ח
 גרות ואמרי נמי^ט גר שיש לה שני
 פתח עולה לשני בני אדם משמע
 לשני בתים ואס היו מניחים על פתחי
 בתיהם היה לה מניין ולזה משמאל
 אכל אי מניחים על פתח התנאי נראה
 שצריך: **מבשעת** הבנה. תנאי
 לר"י דביטוי מוכי אהו חבדי לצבל
 כדאמר צפ' כירה (לקמן דף מה. וסס)
 מזה לטלטל שרגא דחטכתא מקמי
 חבדי בשבתא וא"ת דעל השלחן נמי
 יקמו אהו כדאמר גיטין (דף ת.)
 רבה גר צר חנה חלש אהין חתרה
 שקל שרגא מקמייהו וי"ל דלאן
 גריות כ"כ תפסי צבתי^י:

על
אם כבר וגורו על
הנכרים להיות כוזבים^(ז)
(זה) ז"ל שהיה מונח נחותם בקרקע
שלא^ה הסיוע הכלי:

בנו של חנוני והדליק

[illegible]

ז' נר חנוכה וכו'. מימנא שם: ואם היה דר וכו'. כרימא שם (דף כ"א): ונר חנוכה וכו'. שם (דף כ"ב). נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמנזר, עוד אמרו שם (דף כ"א): זאת אומרת נר חנוכה מזה להניחה מן עשרה טפחים ודמו שם הראש וליפיק לא נכתב בהלכות. ועוד נראה לי ראה לדמות זה מהמימנא הראשונה דאמר למעלה מעשרים פסולה משמע דתוך עשרים אמה

באר זה מקום שרצה כשרה אלא שיש פליגן ואע"פ שכתוב כ' אמה אין שם פ' מן המוצא הוא צמח עשרה טפחים. ויש פליגן כן שמונה להניחה בתוך עשרה ומדברי בעל העיטור נראה דעמ' רבינו והלכות: **ה בימי** הסכנה וכו'. שם כרימא ופי' סכנה עכו"ם שיקפידו על הדבר: **וצריך** להיות וכו'. מימנא שם אמר רבא וצריך נר אחר להשתמש לאורה ואי איתא מדורה לא צריך ואי אדם מצוי אע"פ דאיכא מדורה צריך:

ז' אר חנוכה מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ בטפח הסמוך לפתח על שמאל הנכנס לבית כדי שתהיה מזוזה בימין ונר חנוכה ומושמאל. ואם היה דר בעליה מניחו בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ונר חנוכה שהניחו למעלה מעשרים אמה לא עשה כלום לפי שאינו ניכר: **ח בימי** הסכנה מצוה אדם נר חנוכה בתוך ביתו מבפנים ואפילו הניחו על שולחנו דיו. וצריך להיות בתוך הבית נר אחר להשתמש לאורו. ואם היתה שם מדורה אינו צריך נר אחר. ואם אדם חשוב הוא שאין דרכו להשתמש למדורה צריך נר אחר: **ט** נר חנוכה שהדליקו חרש שוטה וקטן וצאו עכו"ם לא עשה כלום עד שידליקו

ט נר חנוכה וכו'. שם (דף כ"א). והשם דאמרת הדלקה עושה מצוה הדליקה חרש שוטה וקטן לא עשה כלום אלא ודאי מדליקה: הדליקו מבפנים והוציאו דלוק וכו'. שם (דף כ"א): אמר רבא הדליק מבפנים והוציאה לחוץ לא עשה כלום: אחוה הנר בידו וכו'. שם מימנא דקין והטעם: עשיית שהיתה דולקת וכו'. מימנא שם (דף כ"א): ומותר להדליק נר של חנוכה וכו'. שם (דף כ"ב). אמר שמואל מדליקין מנר לנר ורבה בעד כוונה ומשום הכי הלכתא כוונה דשמואל אע"ג דרבי פליג עליה וכן פסקו בהלכות ושאר הפוסקים. ובהשגות א"א ועל ידי קינסא ע"כ. רש"י לומר שאפילו ע"י קינסא מותר וכבר הכריחו הרמזין והרשב"א ז"ל דע"י קינסא ודאי אסור כיון שבעשה שמדליק אינו עושה המצוה ולא אמרו אלא במדליק מנר לנר ממש וכגון בפמילות ארוכות וזה נראה דעמ' רבינו:

י חצר שיש לה שני פתחים וכו'. שם (דף כ"א). מנזל דקין והטעם: אורח

מי שהוא חייב בהדלקה. הדליקו מבפנים והוציאו דלוק והניחו על פתח ביתו לא עשה כלום עד שידליקו במקומו. אחוה הנר בידו ועמד לא עשה כלום שהרואה אומר לצרכו הוא עומד. עשיית שהיתה דולקת כל היום כולו למוצאי שבת מכבה ומבדק ומדליקה שההדלקה היא המצוה ולא התנחה. ומותר להדליק ונר חנוכה *מנר חנוכה: י חצר שיש לה שני פתחים בשתי רוחות יצריכה שתי ונורות. שמא יאמרו העוברים ברוח זו לא הניח נר חנוכה. אבל אם היו ונורות אחת מדליק באחד מהן:

א טור ס' תרע"א סמ"ג שם: ב טור ס' תרע"א סמ"ג שם: ג טור ס' תרע"א:

אורח

לחם משנה

בשון המקשה דאמר אי אמרת בשלמא כי פליגי רב ושמואל מנר לנר אכל בקינסא אסר שמואל הא לא מהי חיונא דה"ל אי אמרת בשלמא כו' ויחא כי כן הדרכ בל המקומות ומאי האי ליטא דקאמר הא לא מהי חיונא, ונראה דכוננו היה דלע"ג דהאי לא דמי לגמרי לקינסא דלע"ג דבקינסא איכא צויה הכא ליכא צויה דבקינסא וזה דלע"ג מדליקין אינה היא עצמה המצוה אלא שאנו מדליקין צויה הנר מצוה וא"כ ודאי דהסר איכא צויה אלא אלו המעוטים הם עצמם הם המצוה שהרי עליהם מחללין המעשר וזה נרמז בלשון רש"י ז"ל שכתב ואע"ג דלמנויה קא בעי להו לקינסא דמי כלומר אע"פ דהם עצמם המצוה מ"מ דמי קאמ לקינסא ומשום הכי אמרו בגמ' הא לא מהי חיונא כלומר ניוחא דהאי ליכא דמ"מ לא שייך כלל צויה אלא מ"מ לא מהי חיונא גמורה אלא בדרך קשה שם דה קושיא מעט אלא למ"ד משום צויה מצוה איכא חיונא גמורה וזה רבה וסידר אין זה טעם המעשה דלעולם לא למ"ד משום צויה איכא חיונא ואלא למ"ד משום אכחשי איכא קשה קאמ דטעמא דמנתי' לא משום הכי הוה אלא טעמא הוא שמה יכוין משקליותו צויה למ"ד אכחשי צויה למ"ד משום צויה מצוה ופירש רבינו ז"ל גיורא שמה יכוין משקליותו שלא כפירוש רש"י ז"ל דלרש"י ז"ל קשה היכי קאמר ומפיק להו לחולין הא אין כלל הולאה לחולין אלא הרי הן כמו שהיו וכבר הוקשה לרש"י ז"ל זה ואמר כלומר יתסם בחולין כמו שהן. ורבינו ז"ל מפרש כך דטעמא דאין שוקלין כנגד מעשר שני מעוטים מפני שהפירות דרכן לחסר ואע"פ ששקל אמתה לטעם של פירות אפשר שזו הליטרא של פירות היא חסרה מעט והוא חושב שהיא שלמה וישקול כנגדם כסף ויחשוב שהכסף הוא לטעם ג"כ ואינו כן אלא הוא פחות מעט מפני שהפירות מעשר שני אשר שקל כנגדם חסרו מעט ונמצא שהמעשר שמחלל על לטעם זה של כסף הוא מוזהב לחולין בפחות מדמיו. וזהו יוצא כוונה רבינו ז"ל בזה שאמר שם גיורא שמה יכוין משקליותו ומלאו הפירות חסרים והוא שוקל בהן מעוטים לחלל עליהם מעשר נמצא מוזהב מעשר שני לחולין בפחות מדמיו ע"כ. ומ"ש גיורא שמה יכוין וכו' אפשר שהוא גורס בגמ' אמר רבה גיורא שמה יכוין משקליותו ופירושו כי אם כשהיה זה שוקל היה מעשר דעמ' החסרון שהיו יכולין לחסר אלו הפירות של מעשר מעט ששקלן ועד עתה ודאי דהיה יכול לשקול כנגדה אלא אין זה משעמ החסרון שחסרו אלא הוא יכוין המשקל כמו שהיה בתחלה ויחשוב שיש כנגד באלו הפירות לטעם כמו שהיה בתחלה ואינו כן אלא נמצא הפירות וכו'. ואפילו שנאמר שגורס בגמרא כנגדסת גיורא שמה לא יכוין משקליותו אפשר ליישב בלשון פירוש רבינו ז"ל ולומר דה"ק שמה לא יכוין המשקל ששוקל הליטרא של כסף כנגדו של מעשר שני לא יהיה לטעם אלא כיון אלא הוא פחות מליטרא מפני שהפירות של מעשר שני חסרו זה פירוש רבינו ז"ל. וא"כ מה לי מעוטים של מעשר שני מה לי מעוטים חסרים שאין של מעשר שני ה"ל שאין לשקול כסף שמחללין מעשר שני כנגד פירות דעלמא משום דאפשר דהפירות חסרו. ויש לומר דאין הכי נמי אלא לא נקט מעשר שני אלא משום מה שאמר

דאחמאלי לנין השמשות אחמאלי לכוני יומא וכמו שכתבו שם המוס' ז"ל:

ט ומותר להדליק נר חנוכה מנר חנוכה וכו'. שם רב אמר אין מדליקין מנר לנר ושמואל אמר מדליקין ואמרו שם ימינא הוה דרננן קמייה דרב אלא כר אהבה וימינא וקאמר דרב משום צויה מצוה (הוא) אמר להו לא תנינו ליה טעמא דרב משום דקא מכוין מצוה מצוה מנר חנוכה איכא צויה דקא מדליק משנא לשנא מן דלמנר משום צויה מצוה משנא לשנא מדליק מן דלמנר משום אכחשי מצוה משנא לשנא נמי אסור. והקשו שם בגמרא למ"ד טעמא דרב משום אכחשי מצוה ואסקין בקשה. וסידר הרשב"א ז"ל דכיון דאסקין בקשה איך לן למפסק כמ"ד טעמא דרב משום צויה מצוה וכיון דכן פליגי רב ושמואל ואין קי"ל כשמואל דשרי משום דלמנר אביי כל מילי דמנר בעיד כרב בר המנין תלת וא"כ על ידי קינסא שרי כשמואל ומפני כן כתב בהשגות ועל ידי קינסא. אבל רבינו ז"ל סובר דאין לן למפסק כמ"ד טעמא דרב משום אכחשי מצוה משום דרב אלא אמר לא תנינו להוה דרננן דלמנר משום צויה מצוה ואין לן למפסק כרב אלא דההוא מריה דגמרא טפי מההוא דרננן דקאמר משום צויה מצוה ואע"ג דמ"ד אכחשי מצוה אסקין בקשה אפשר דסובר רבינו ז"ל דמאי דלמנר שם בגמ' מנר הוה עליה פ' הוה דהוי חיונא גמורה הך דאקשינן למ"ד אכחשי מצוה או לא הוי חיונא ואסקין דלא הוי חיונא גמורה וכדפי' הרש"א ז"ל ויהי פסקין לתומנא כמ"ד טעמא דרב משום אכחשי מצוה ובהא פליג שמואל אלא בכוין מצוה כמו קינסא מודה שמואל דאסור וכן פסק רבינו ז"ל בפ"ג מהלכות חנוכה ודפרישתי ומוספין דע"י קינסא אסור משום צויה מצוה שכתב שם נר מערבי שכתב אין מדליקין אוחו אחר דישנו כו' כיצד מדליקין כו' ואינו יכול להדליקו נר אחר משום צויה ע"כ. וכי מימנא אמאי לא קאמר ה"ה ז"ל דפסק כרב דהלכתא כוונה דאסוריו וכמ"ד דטעמא משום צויה מצוה משום דלא אסקין בקשה. וי"ל דודאי דכמנא דלמנר משום אכחשי מצוה עיקר דפרישתי דאין לן למפסק כרב אלא ועוד דאין לן למפסק כרב כשמואל משום הא דלמנר אביי כל מילי וכו'. וא"כ כיון שרבינו ז"ל פסק כמ"ד אכחשי מצוה ובהא פליגי ומודה שמואל בצויה מצוה דאסור א"כ אמאי כתב בהלכות מעשר שני פרק ג' דטעמא דמעשר שני אין שוקלין כנגדו דיערי זה לחלל עליהם מעשר הוא משום שמה יכוין ממונן משקליותו וכו' ה"ה לו לומר דהוי טעמא משום צויה ואע"ג דהוי לחלל עליהם מעשר אחר מ"מ דמי לקינסא וכמו שאמרנו בגמרא פ' במה מדליקין מחייב רב איחא סלע של מעשר שני וכו' אי אמרת בשלמא כי פליגי רב ושמואל מנר לנר אכל בקינסא אסר שמואל כלומר וידינו כמ"ד משום אכחשי מצוה הא לא מהי חיונא אלא אי אמרת בקינסא נמי שרי הא מהי חיונא חיונא אמר רבה גיורא שמה לא יכוין משקליותו וקא חמיק להו לחולין ע"כ. משמע דלא נאמר טעם זה אלא למ"ד משום צויה מצוה אלא למ"ד משום אכחשי מצוה לא אמרנו טעם זה אלא משום דמי לקינסא. ויש לומר דסובר רבינו ז"ל דלפילי למ"ד משום אכחשי צריך להאי טעמא מפני שיש לדקדק

הנהגות מיימניות

אביי כל טילי דטר עבד כרב בר מנתי תלת דעבד בשמואל מדליקין מנר לנר וכו' וטסקי שם דאפילו בקינסא שרי וכן כתב רבינו ברוך בספר התרומה ובס"ה דלאו דוקא להדליק בה נר חנוכה אלא אפילו להדליק נר של שבת או נרות שבתות הבונות שגם הם נרות של מצוה וצ"ע בספרי. ורבינו שמוחה כתב שמה הנר שהיה מדליק בה שאין לו להדליק מן הנדלקות כדי לגמור להדליק בול אלא לוקח אחר מן הנדלקין ודליק בו כולו וכן כתב ראב"ה. ואע"ג שגם חתום פסקו שמוחה מנר לנר מ"מ כתבו שהעם נהגו להחמיר ואין לשנות המנהג, ע"כ: * [ג] אומר ר"י דלא דוקא חצר דלא מצינו שנצטרך נרות בחצר בבית שבתאי קאמר. ורבינו שמוחה כתב דאין שאנו מדליקין בפנים ואין כאן חשדא אין צריך להדליק כ"א לפתח אחד הרגיל לבני בית מ"מ כל דיני מקום הדלקה נוהגין כמו מבחוץ כמפורש בעמוד, ע"כ: [מ] אמר רבא לא אכחו אלא

תשמיש של קדושה שרי ולא נהירא לרא"ש ז"ל: ז' [ח] כרב ירמיה מדרתי ולא כרב אחא בריה דרבא וכן פסק הספר והלכתא משמואל. ופתח דאין לו מוזהב מנריו בימין שהרי לא פסק הספר בשמואל אלא במונ' הטעם שבעמוד הא היכא דליבא הוא טעמא הויה ימין עדיפא לכבוד המצוה, וכן פירש רבינו שמוחה וכן מצינו אחרים וכן ראב"ה, ע"כ: [ט] תוס' ר"י שהלכה כרבא דאמר נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עשרה אע"פ שהספר רוחה ראינו אגן אדוניה לא סמכין מאחר שלא מצינו שחור בו רבא וכן פרי"ה. ולאבי"ה נראה שבין שניהם הדיקדוק אין קפידא בחב' וכן נראה דעת רבינו המחבר שלא הוכיחו וכן ר"י אלפס, ע"כ: [י] אשה ודאי מדלקת דאמר ריב"ל נשים חייבות בנר העובד וכו'. ע"כ: [י"א] שם ז"ל וכוין שעיקר המצוה בשעה שהדלקה צריך שיהא בנר שיעור ששן ואח"כ ידלק אבל לא ידלק ויהן ששן אח"כ, ע"כ: [כ] אמר

מיציעא וכו' ואין כאן קושיא כלל דפשוט הוא דאזכורין דלא תימא על הפתח ואם היה פתוח לאחר מניחה על פתח החצר שהוא פתוח לרשות הרבים אכל הכא מיירי כשהעליה פתוחה לצד דהשתא כי מנח לה על פתח הבית או על פתח החצר לא מינכר מילתא דמשום עליה היא ולפיכך מניחה בחלון הסמוך לרשות הרבים. ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצות מניחה על שולחנו ודיו. וצריך נר אחר להשתמש לאורו. ואם יש מדורה אין צריך נר אחר שיוכל להשתמש לאור המדורה ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש במדורה צריך נר אחר אפילו אם יש מזו ו מצוה להניחה למטה מעשרה טפחים ואם הניחה למעלה מעשרה יצא אבל אם הניחה למעלה מעשרים אמה אפילו בדיעבד לא יצא דלא שלטא בה

מיירי כלומר שאם היה פתח העליה פתוח לרשות הרבים מניחה על הפתח ואם היה פתוח לאחר מניחה על פתח החצר שהוא פתוח לרשות הרבים אכל הכא מיירי כשהעליה פתוחה לצד דהשתא כי מנח לה על פתח הבית או על פתח החצר לא מינכר מילתא דמשום עליה היא ולפיכך מניחה בחלון הסמוך לרשות הרבים. ובשעת הסכנה וכו' עד צריך נר אחר

אפילו אם יש מדורה. (ס' כ"א):

ו מצוה להניחה למטה מעשרה טפחים. שם תנן

התם (כ"ק ס"ג): ג' היוצא מתחת

הפטיש ואלו והזיק חייב גמל שטעון

פשתן והוא עובר ברשות הרבים

ונכנסה פשתנו לתוך החנות ולקח

בגדו של חנוני והדליק את הבית (ח)

בעל הגמל חייב הניח החנוני את נרו

במחצית החנוני חייב רבי יהודה אומר

משמיה דרנא זאת אומרת נר חנוכה

מזה להניחה בתוך עשרה דלי

סלקא דעתך למעלה מעשרה לימא ליה

לך להו ה גמל

ורוכבו ודילמא אי מטרח ליה טובא

אחי לאימנועי ובתב

הר"ן (ט' ד"ה גרסי') בשם ר"ח דקיימא

לן כרבינא דלא שצקין מאי

דאפשטא להו לרנא ורבינא ונקטינן

מאי דאידחי בגמרא בזה ט' דילמא

בעלמא וכן פסק ה"ר יונה ולזה

הסכים הרשב"א (שם כ"א: ד"ה אמר

רבינא) ע"כ וכן כתב הרא"ש (ס' ה)

זה לשונו אף על גב דדחי

ליה מזה להניחה למטה מעשרה

כדקאמר רבינא משמיה דרנא וגם

איכא פרסום הנס טפי כשהיא

למטה דדבר העשוי לאור אין דרך

להניחה כל כך למטה וכן כתב

צפירוש רבינו חננאל ומזה להניחה

למטה מעשרה ע"ל וכן פסק

מ"ג (ה' חנוכה ר"ג ע"ד) ומ"ק

(ס' ר"פ רע"ו). והר"ף והרמב"ם

השמיטו הא דמזה להניחה למטה

מעשרה משמע דסבירא להו דכיון

דדחו בגמרא להא דרבינא לא קיימא

לן כוותיה ומכל מקום לענין

מעשה נראה שצריך להניחה בתוך

עשרה כיון דלהנך רבנא מזה

בין עשרה בין למעלה מעשרה

הילכך למיעבד כמזה אליבא דכולי

עלמא עדיף דהיינו בתוך עשרה

ואף על פי שהמרדכי (שם ס' רסו)

כתב דעכשיו שהרגילו להניחה

בפנים נראה דאין קפידא להניחה

למעלה מעשרה דלא פ' פרסום.

מאחר שרבינו סתם דבריו משמע

דלא שני ליה בין מניח מצפנים

למניח מצחות וכן נהגו לעשות

המדקדקים. ומ"ש אב"א אם

הניחה למעלה מעשרים אמה

אפילו בדיעבד לא יצא וכו'. גם זה

שם אמר רב כהנא יא דרש

רב נתן בר מניומי משמיה דרב

פנחס נר חנוכה שהניחה למעלה

מעשרים אמה פסולה כסוכה

וכמנצי ופירש רש"י פסולה דלא

שלטא בה עינא למעלה מעשרים

אמה וליכא פרסומי ניסא וכתבו

התוספות (כ"ג ד"ה נר) שאם הניחה

למעלה מעשרים אמה ומיעטה

והניחה כמו שהיא דולקת לא עשה

כלום דהדלקה עושה מזה אלא

יכנה

פרק קמא דסוכה (א' ד"ה ולרבה)

כתב ו"ל ולא דמי לנר חנוכה

וקורות מצוי דלא חשיב היכר

למעלה מעשרים אמה אף על פי

שהקורה מונחת על גבי כתלים

החם בקורת טפח דלא שלטא בה

עינא כי היכי דשלטא בסוכה

דרווחא טפי עכ"ל וכן כתבו

התוספות לשם (ג' ד"ה וכו')

דלפי טעם זה נוחין דברי רבינו

ונדחו דברי ה"ר יואל הלוי: ומה

שכתב הבית יוסף על שם ר"י

אנובא דסברת רבי יואל הלוי

דכשיש כאן אויר האויר הוא

מוזק לעינים ואין האדם יכול

להביט למעלה כל מה שיראה

ולזה הביא ראיה מסוכה שאם

הדפנות מגיעות לסכך אפילו

למעלה מעשרים כשרה דשלטא

בה עינא ובה נראה שצ"ל

לפע"ד שלא נעלמה סברתו

זאת מדעת רבינו ואף על פי

כן השיג עליו דמנ"ל לה"ר יואל

הלוי דסברא זו הלכה היא כיון

שאין לו בזה ראיה ברורה מהך

דסוכה דאפשר לדחות ולומר

דשאני החם דצעינן שישלשט

עינו בגג וכו' דאיכא למימר

דהאויר לא מעלה ולא מוריד

אלא עיקר הטעם דעל

די המחיצות ישלשט עינו בגג

וכו' והו' שדקדק בלשונו ואמר

שאין הנדון דומה לראיה וכו'

גם מדברי התוספות והר"ן

מזכיר דנדחו

דברי ה"ר יואל הלוי ודברי רבינו

עיקר והכי נקטינן:

הגהות והערות

בשקלים פרק ה משנה א: [ח] בגמרא ובמשנה שלפנינו איתא "הבירה": [ט] בר"ן שלפנינו "בדרך" דילמא: [י] כן הוא בדפוס ב"י, ובמרדכי שלפנינו איתא (ורליכא) ודאיכא פרסום ע"כ: [יא] כן הוא בגמרא שלפנינו, ובדפוס איתא "רב הונא":

והר"מ מרוטנבורג היה מדקדק להניחה במעלה משלשה טפחים וכו'. ממה הא נחל לאשמועין ללא הניחה למטה משלשה טפחים ללא איתמר ואתא לאשמועין דאף על גב דהניחה נכותל בטפח הסמוך לפתח כיון דפתח משלשה כרעא סמיכתא דמי כאלו הניח בקרקע ואין ניכר שצנעל הצית הניחה שם כמו שפירש רש"י (כ. ד"ה מזה) היכא שהרחיקו מן הפתח שאינו ניכר שצנעל הצית הניחה לשם והכא נמי דכוותיה אצל הא דקדק שהניח למטה מעשרה ולא למעלה מעשרה דאיתמר בהדיא כמ"ש לעיל מזה להניחה למטה מעשרה לא איתמר לאשמועין משם מהר"מ מרוטנבורג דקדק נכך דהא דינא הכי הוא ונראה ליישב על פי מה שכתב המרדכי דעכשיו שהרגילו להניח צננים אין קפידא להניחה למעלה מעשרה (דליכא) [דליכא] פרקוס ומצינו בית יוסף (סוד"ה מזה) השתא הך דינא שכתב רבינו מחמלה מזה להניחה למטה מעשרה אינו אלא לזמן התלמוד דמניחה סמוך לנשות הרצים לפרסומי ניסא אצל לאחר שהציב דברי הר"ר יואל הלוי ללדין דנמניחה ציית אפילו למעלה מעשרים אמה כשרה והשיג עליו דאף לדין פסולה למעלה מעשרים אמה אם כן סד"א דמכל מקום אין צריך לדקדק לדין ושרי להניחה אף לכתחלה למעלה מעשרה כיון דליכא ידן פרסומי ניסא לדין שמדליקין צננים וכדכתב המרדכי לכן הציב רבינו מהר"מ מרוטנבורג דקדק אף לדין שמדליקין צננים שלא להדליק למעלה מעשרה אלא למטה מעשרה:

יב וכתב אבי העזרי שאם אין מוזהר וכו'. כתב בהגהות מיימון (פ"ד אות ח) דהטעם הוא משום דכל מידי דמזה ימין עדיף ואפילו תפינן קשירה צימין והנחה שאני דגלי לן קרא אצל כל שאר דוכתא ימין עדיף וכן כתב בשו"ת מהר"ל סימן מ' ועוד אפשר דכיון דצריך להדליק בפתח לפרסומי ניסא במקום שנכנסין ויוצאין וכל פינוס שאדם פונה אינו אלא לימין הילכך צריך להדליק צימין ששם הכל פוין וזכור לנש מיד כשרואה הנרות דולקות:

יב ובסמ"ק כתב וכו'. כתב הצית יוסף משם הר"י אבוהב יש מפרשים מחזיו של פתח כשנחלקנה לשנים נשים אחת בחצי של הכניסה שהוא לזד פנים ויהיה לזד שמאל אצל לשון ספר המצות

יב וכתב הר"ר יואל הלוי וימעטנה ויחזור וידליקנה: **וכתב הר"ר יואל הלוי** ונראה כי תחטא דוקא בשמניחה בחוץ וכו' ונראה כי דאין הגדון דופא דראיה וכו'. מלאתי כתוב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל נראה לי שפירש רבינו יואל שכתב נכאן אור האור הוא מוסיף לעינים ואין האדם יכול להצית למעלה כל מה שירצה ולזה הציב ראיס מסוכה שאם הדפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מעשרים כשרה ושלטא זה עינא וזה נראה **ע"כ** לקשיית המהר"ר **עכ"ל** והר"מ מרוטנבורג היה מדקדק להניחה במעלה משלשה טפחים ולמטה מעשרה. כן כתב המרדכי בפרק צמה מדליקין (סי' רסח) וטעמו משום דכל למטה משלשה כרעא סמיכתא דמי והיה מניחה למטה מעשרה מהטעם שנחמל דלא שנקיין מאי דפשיטא להו לרנא ורבינא ונקיטין מאי דאיתא בגמרא בדרך דילמא והיה לו לרבינו לכתוב הא דהר"מ גבי הא דמזה להניחה למטה מעשרה אלא ללא דק:

ז ומצוה להניחה בפסח **הפסוק** לפתח וכו'. מימלא שם (כ. ופירש רש"י מזה להניחה צהר או צרשות הרצים בטפח הסמוך לפתח שאם ירחיקנו להלן מן הפתח אינו ניכר שצנעל הצית הניחו שם: **זכ"ש** שמניח משמאל כדי שתהא מוזהר מימין ובר חנוכה משמאל. מסקנא דגמרא שם: **זכ"ש** בשם אבי העזרי (ראבי"ה הל' חנוכה סי' תתמג) שאם אין שם מוזהר בפתח מניחה מימין. כן כתוב בהגהות מרדכי (סי' רסו) בשם רבינו יקיר: **ובספר המצות קמן כתב שאם מניחה בדרת עצמה יניחנה מחזיו של כניסה וכו'.** בסימן ר"פ וכתב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל יש מפרשים מחזיו של פתח כשנחלקנה לשנים נשים אחת בחצי של הכניסה שהוא לזד פנים ויהיה לזד שמאל אצל לשון ספר המצות הוא יניחנה מחזיו של כניסה הצית לזד שמאל ונראה שפירושו כך כשיכנס לבית יחלקו מפתח הצית לשנים ומחזינה של כניסה [הוא יב] לזד שמאל יחשב מחלק השמאל וזה יהיה לזד שמאל עד כאן לשונו חזק לשון המרדכי (שם) ונפטח הסמוך לנשות הרצים וכן בלתי עצמו מניחה לזד שמאל של כניסה יג):

יב וכתב הר"ר יואל הלוי וימעטנה ויחזור וידליקנה: **וכתב הר"ר יואל הלוי** ונראה כי תחטא דוקא בשמניחה בחוץ וכו' ונראה כי דאין הגדון דופא דראיה וכו'. מלאתי כתוב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל נראה לי שפירש רבינו יואל שכתב נכאן אור האור הוא מוסיף לעינים ואין האדם יכול להצית למעלה כל מה שירצה ולזה הציב ראיס מסוכה שאם הדפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מעשרים כשרה ושלטא זה עינא וזה נראה **ע"כ** לקשיית המהר"ר **עכ"ל** והר"מ מרוטנבורג היה מדקדק להניחה במעלה משלשה טפחים ולמטה מעשרה. כן כתב המרדכי בפרק צמה מדליקין (סי' רסח) וטעמו משום דכל למטה משלשה כרעא סמיכתא דמי והיה מניחה למטה מעשרה מהטעם שנחמל דלא שנקיין מאי דפשיטא להו לרנא ורבינא ונקיטין מאי דאיתא בגמרא בדרך דילמא והיה לו לרבינו לכתוב הא דהר"מ גבי הא דמזה להניחה למטה מעשרה אלא ללא דק:

ז ומצוה להניחה בפסח **הפסוק** לפתח וכו'. מימלא שם (כ. ופירש רש"י מזה להניחה צהר או צרשות הרצים בטפח הסמוך לפתח שאם ירחיקנו להלן מן הפתח אינו ניכר שצנעל הצית הניחו שם: **זכ"ש** שמניח משמאל כדי שתהא מוזהר מימין ובר חנוכה משמאל. מסקנא דגמרא שם: **זכ"ש** בשם אבי העזרי (ראבי"ה הל' חנוכה סי' תתמג) שאם אין שם מוזהר בפתח מניחה מימין. כן כתוב בהגהות מרדכי (סי' רסו) בשם רבינו יקיר: **ובספר המצות קמן כתב שאם מניחה בדרת עצמה יניחנה מחזיו של כניסה וכו'.** בסימן ר"פ וכתב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל יש מפרשים מחזיו של פתח כשנחלקנה לשנים נשים אחת בחצי של הכניסה שהוא לזד פנים ויהיה לזד שמאל אצל לשון ספר המצות הוא יניחנה מחזיו של כניסה הצית לזד שמאל ונראה שפירושו כך כשיכנס לבית יחלקו מפתח הצית לשנים ומחזינה של כניסה [הוא יב] לזד שמאל יחשב מחלק השמאל וזה יהיה לזד שמאל עד כאן לשונו חזק לשון המרדכי (שם) ונפטח הסמוך לנשות הרצים וכן בלתי עצמו מניחה לזד שמאל של כניסה יג):

יב וכתב הר"ר יואל הלוי וימעטנה ויחזור וידליקנה: **וכתב הר"ר יואל הלוי** ונראה כי תחטא דוקא בשמניחה בחוץ וכו' ונראה כי דאין הגדון דופא דראיה וכו'. מלאתי כתוב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל נראה לי שפירש רבינו יואל שכתב נכאן אור האור הוא מוסיף לעינים ואין האדם יכול להצית למעלה כל מה שירצה ולזה הציב ראיס מסוכה שאם הדפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מעשרים כשרה ושלטא זה עינא וזה נראה **ע"כ** לקשיית המהר"ר **עכ"ל** והר"מ מרוטנבורג היה מדקדק להניחה במעלה משלשה טפחים ולמטה מעשרה. כן כתב המרדכי בפרק צמה מדליקין (סי' רסח) וטעמו משום דכל למטה משלשה כרעא סמיכתא דמי והיה מניחה למטה מעשרה מהטעם שנחמל דלא שנקיין מאי דפשיטא להו לרנא ורבינא ונקיטין מאי דאיתא בגמרא בדרך דילמא והיה לו לרבינו לכתוב הא דהר"מ גבי הא דמזה להניחה למטה מעשרה אלא ללא דק:

ז ומצוה להניחה בפסח **הפסוק** לפתח וכו'. מימלא שם (כ. ופירש רש"י מזה להניחה צהר או צרשות הרצים בטפח הסמוך לפתח שאם ירחיקנו להלן מן הפתח אינו ניכר שצנעל הצית הניחו שם: **זכ"ש** שמניח משמאל כדי שתהא מוזהר מימין ובר חנוכה משמאל. מסקנא דגמרא שם: **זכ"ש** בשם אבי העזרי (ראבי"ה הל' חנוכה סי' תתמג) שאם אין שם מוזהר בפתח מניחה מימין. כן כתוב בהגהות מרדכי (סי' רסו) בשם רבינו יקיר: **ובספר המצות קמן כתב שאם מניחה בדרת עצמה יניחנה מחזיו של כניסה וכו'.** בסימן ר"פ וכתב בשם מהר"ר יצחק אבוהב ז"ל יש מפרשים מחזיו של פתח כשנחלקנה לשנים נשים אחת בחצי של הכניסה שהוא לזד פנים ויהיה לזד שמאל אצל לשון ספר המצות הוא יניחנה מחזיו של כניסה הצית לזד שמאל ונראה שפירושו כך כשיכנס לבית יחלקו מפתח הצית לשנים ומחזינה של כניסה [הוא יב] לזד שמאל יחשב מחלק השמאל וזה יהיה לזד שמאל עד כאן לשונו חזק לשון המרדכי (שם) ונפטח הסמוך לנשות הרצים וכן בלתי עצמו מניחה לזד שמאל של כניסה יג):

דרכי משה

(ג) **כתב מהר"א מפרג** היינו למאן דאמר (סוכה ב.) דסוכה גבוהה יותר מעשרים אמה פסולה משום דלא שלטא בה עינא ולהכי אם הסכך מגיע לדפנות כשרה והיא סכרת רבה אבל לדין דקיימא לן כרובא דאמר טעמא דפסולה משום דהוא דירת קבע ואנן בעינן דיהא דירת עראי בכל ענין פסולה וכן פסק הספר לעיל סימן תרל"ג (שלט.): (ד) **וכתב במהר"ל** שהיה נוהר להניחה בטפח הסמוך לפתח אף על גב דהאידנא מדליקין בפנים וכן כתב

מהר"א בתרומת הדשן סימן ק"ו דאף בזמן הזה ידליק בטפח הסמוך לפתח בשמאל אם יש לפתח מוזהר ואם אין לה ידליק בימין והביא ראיה ממרדכי דאף בזמן הזה ידליק בטפח הסמוך לפתח וכן משמע לקמן סוף סימן זה מדברי הטור אמנם מדברי הגהות מהר"א פראג שכתבתי לעיל (אות א) משמע דאין לחוש ומדברי המרדכי אין ראיה לדין כמו שאכתוב בסמוך אי"ה (אות ט) לכן אין נוהרין בזה רק המרדקים:

הגהות והערות

[ב] בן הגיה המור וקציעה: [ג] בדפ"ר ב"י איתא "ובטפח הסמוך לכ"ה וכן בלתי עצמו מניחה לצד שמאל של כניסה", ובנדפס הגיהו "לרשות הרבים" ע"פ המרדכי, ובמרדכי איתא ג"כ "מחזיו" לצד שמאל, והמור וקציעה מגיה "ובפתח" הסמוך לר"ה וכו': [ד] ציין הגהות והערות אות י:

ו מצוה להניחם י"א למטה (ה) מעשרה טפחים אפילו לדין שמדליקין בפנים, דכשהוא למטה מעשרה ניכר בהן לכל שהם משום פרסומי ניסא טפי, דדבר העשוי לאור אין דרך להניחה כל כך למטה, [ג] דעיקר תשמישו של אדם למעלה מעשרה, אבל מניחה למעלה משלשה, דכל שהוא למטה מג' כארעא סמיכתא דמיא ואין הבריות משגיחין עליו וליכא פרסומי ניסא: * הג"ה ועיין לעיל סימן ז' סעיף א' וסימן של"ו סעיף ז' וסימן שצ"ה סעיף י"ט: ואם הניחם למעלה מעשרה יצא, אבל אם הניחה י"ב למעלה מכ' אמה אפילו בדיעבד לא יצא, דלא שלמא בה עינא וליכא פרסומי ניסא: * הג"ה ועיין לעיל סימן שס"ג סעיף כ"ו וסימן תרל"ג סעיף א': ואפילו אם מיעטה לאחר שהדליקה למעלה מכ' והורידה למטה בעוד שהיא דולקת לא עשה כלום, דהדלקה עושה מצוה כדלקמן סימן תרע"ה, ואין לה תקנה אלא יכבנה וימעמנה ויחזור וידליקה:

מ"ב בוש יו"ט

[ב] ש"א ישתמש וכו'. לא כן הוא, שכיון שהניחו על השולחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו, אלא משמע להכירא לר"ך נר אחר, כן כתב הר"ן: [ג] דעיקר תשמישו ש"א אדם וכו'. לשון הרא"ש סוף פרק הכוסות דנר העשוי להאיר מניחין אותו במקום גבוה להאיר למרחוק:

אדם משמע לב' בתים, ואם היו מניחים על פתח בתיהם היה לזה מימין ולזה משמאל ע"כ. וקשה דילמא מיירי דבפתח אחד ליכא מזוזות דמדליקין בימין כדאיתא בסעיף ז', ודוחק לומר דתוס' פליגי על דין זה. וזה נ"ל לתרץ דברי מגיד משנה שפירש בשני בתים הסמוכים, ולחם משנה תמה עליו, ולענ"ד כדפירשתי ודו"ק. גם קשה על תוס' הא י"ל דמיירי בשני בני אדם בבית אחד התלוקים בעיסתן דמחוייבים להדליק כל אחד בפני עצמו כמ"ש המגיד שם. ואפשר דס"ל לתוס' שצריכין להשתתף יחד כדי שיהא היכרא כשמוסיפין והולכין כמ"ש תוס' ד"ה ומהדרין וכו', וכ"מ בספר התרומה ושיבולי לקט וספר תניא:

(ז) ליתא שכיון שהניחו על השלחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו אלא משום היכרא צריך נר אחר כדפרש"י ור"ן, וכ"מ בב"ח ס"ס תרע"ג: (ח) תפחני שאין העולם נוהגין בזה. שוב דקדקתי בבי' ובדרכי משה שכתבו וכן נוהגין המדקדקים דלא כמרדכי שכתב דלדין אין קפידא ע"כ, משמע דמדקדקים דוקא נוהגין כן ורובא דעלמא סומכין על המרדכי. ועוד הא לר"ף ורמב"ם לעולם אין קפידא כמ"ש בי"י. שוב מצאתי בספר סדר

א"ה רבא

שיהא היכרא כשמוסיפין לך מדליקין א', וכן משמע בספר התרומה [ס' רחמ' ושנלי הלקט [ס' קפה] ופניא [ס' לה], ועיין ס"ק (ז) [ד']:

י ש"א ישתמש וכו'. ליתא, שכיון שהניחו על השלחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו, אלא משום היכרא לר"ך נר אחר כפרש"י שם [שנא כא ע"ז ד"ה נר אחר] ור"ן [ט ע"ז ד"ה ס"ר], וכן משמע צ"ח ס"ס תרע"ג ואחרונים [מג"א סק"ה מלשני יו"ט סק"ז]:

(סעיף ו) יא ל"מטה מי' וכו'. תמהני שאין העולם נוהגין בזה. שוב דקדקתי צ"י [ד"ה מזה] ודרכי משה [הארוך, סק"ז] שכתב וכן נוהגין כל המדקדקים דלא כמרדכי [ס' רחמ' ושנלי הלקט] ופניא [ס' לה], ועיין ס"ק (ז) [ד']:

י ש"א ישתמש וכו'. ליתא, שכיון שהניחו על השלחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו, אלא משום היכרא לר"ך נר אחר כפרש"י שם [שנא כא ע"ז ד"ה נר אחר] ור"ן [ט ע"ז ד"ה ס"ר], וכן משמע צ"ח ס"ס תרע"ג ואחרונים [מג"א סק"ה מלשני יו"ט סק"ז]:

(סעיף ו) יא ל"מטה מי' וכו'. תמהני שאין העולם נוהגין בזה. שוב דקדקתי צ"י [ד"ה מזה] ודרכי משה [הארוך, סק"ז] שכתב וכן נוהגין כל המדקדקים דלא כמרדכי [ס' רחמ' ושנלי הלקט] ופניא [ס' לה], ועיין ס"ק (ז) [ד']:

י ש"א ישתמש וכו'. ליתא, שכיון שהניחו על השלחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו, אלא משום היכרא לר"ך נר אחר כפרש"י שם [שנא כא ע"ז ד"ה נר אחר] ור"ן [ט ע"ז ד"ה ס"ר], וכן משמע צ"ח ס"ס תרע"ג ואחרונים [מג"א סק"ה מלשני יו"ט סק"ז]:

כמדורה, אלא יעמידם י בשורה שוה, מיהו בפמטותו שקורין לאמפ"א מותר להדליק, שגרותיו י מובדלין הרבה זה מזה וניכרין הברלתן:

ה מצוה להניח הנרות בטפת של פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ, כדי שיראום הכל ויתפרסם הנס, ואם הבית פתוח לרשות הרבים מניחו על פתחו, ואם יש חצר לפני הבית מניחו על פתח (ו) החצר, ואם היה דר בעלייה שאין פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים, ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מיראת המושל הרשע מניחו על שלחנו ודיו. וצריך נר אחר להשתמש לאורו, [ב] שלא (ו) ישתמש לאור נר חנוכה, ואם יש מדורה אין צריך נר אחר, ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש בשאר ימות השנה לאור המדורה, גם עתה צריך נר אחר אפילו יש מדורה, שכיון שאין דרכו להשתמש לאור המדורה בשאר ימות השנה, יאמרו גם עכשיו אינו משתמש במדורה רק לאור נר חנוכה:

א"ה זוטא

(ה) המדקדקים נוהרים שלא להדליק בפמטות שאין בהם הידור לנר חנוכה, תשובת רש"ל סימן פ"ה. ופשוט דמיירי בפמטות שלנו שיש היתר גמור אלא דקאמר שאין בה הידור, וכנסת הגדולה הבין דמיירי בשאר פמטות וליתא, וכ"מ בשל"ה דף רמ"ט ומטה משה:

(ו) כן דייקא תוס' דף כ"א ד"ה מצוה וכו' מהא דשני פיות עולה לב' בני אדם משמע לב' בתים, ואם היו מניחים על פתח בתיהם היה לזה מימין ולזה משמאל ע"כ. וקשה דילמא מיירי דבפתח אחד ליכא מזוזות דמדליקין בימין כדאיתא בסעיף ז', ודוחק לומר דתוס' פליגי על דין זה. וזה נ"ל לתרץ דברי מגיד משנה שפירש בשני בתים הסמוכים, ולחם משנה תמה עליו, ולענ"ד כדפירשתי ודו"ק. גם קשה על תוס' הא י"ל דמיירי בשני בני אדם בבית אחד התלוקים בעיסתן דמחוייבים להדליק כל אחד בפני עצמו כמ"ש המגיד שם. ואפשר דס"ל לתוס' שצריכין להשתתף יחד כדי שיהא היכרא כשמוסיפין והולכין כמ"ש תוס' ד"ה ומהדרין וכו', וכ"מ בספר התרומה ושיבולי לקט וספר תניא:

(ז) ליתא שכיון שהניחו על השלחן אי אפשר שלא ישתמש לאורו אלא משום היכרא צריך נר אחר כדפרש"י ור"ן, וכ"מ בב"ח ס"ס תרע"ג: (ח) תפחני שאין העולם נוהגין בזה. שוב דקדקתי בבי' ובדרכי משה שכתבו וכן נוהגין המדקדקים דלא כמרדכי שכתב דלדין אין קפידא ע"כ, משמע דמדקדקים דוקא נוהגין כן ורובא דעלמא סומכין על המרדכי. ועוד הא לר"ף ורמב"ם לעולם אין קפידא כמ"ש בי"י. שוב מצאתי בספר סדר

י בשורה שוה וכו'. ולא אחד נכנס ואחד יוצא [מג"א סק"ז]:

י שקורין לאמפ"א וכו'. המדקדקים נוהרים שלא להדליק בפמטות שאין בהם הידור לנר חנוכה (רש"ל ס"ה). ופשוט דמיירי בפמטות שלנו שיש היתר גמור אלא דקאמר שאין זה הידור, וכנסת הגדולה [הגהות טור ד"ה נר שיש לו] הבין דמיירי בשאר פמטות, וליתא כמ"ש בשל"ה דף רמ"ט [מסכת תמיד, ענין חנוכה ד"ה מילא] ומטה משה [ס' תפסת]:

ה מובדלין הרבה וכו'. נ"ל אפילו רחוק אצבע, שהרי הרבה מתירין זה אפילו בקערה:

(סעיף ט) ע"ל פתח החצר וכו'. כן הוכיח תוס' [שנא] דף כ"א [ע"ג] ד"ה מזה וכו' מהא דשני פיות סעיף ג' דמשמע דעולה לשני בתים, ואם היו מניחים על פתח בתיהם היה לזה מימין ולזה משמאל ע"כ. וקשה דילמא מיירי דבפתח אחד ליכא מזוזות דמדליקין [דימין] כדאיתא בסעיף ו'. וזה אפשר דעת המגיד [פ"ד ה"ד] שהיו בשני בתים, ולחם משנה [שם] תמה, ולמ"ש נוחא. מיהו י"ל דמכל מקום לר"ך שיהיה מימין כשיכנס בין שני מלות דהא השתא נר חנוכה מניח חצירו הוא בשמאל ידיה ז'. אך קשה על תוס' הא י"ל דמיירי בשני בני אדם בבית אחד החלוקין בעיסתן דמחוייבין להדליק כל אחד בפני עצמו כמ"ש המגיד שם. ואפשר דתוס' פליגי בזה כמ"ש צ"ח והמהדרין [שצריכין להשתתף יחד] וכו' כדי

הגהות והערות

[ז] נראה דר"ל איפכא, דמכל מקום צריך שיהיה משמאל (אע"ג דאין מזוזות), כדי שיכנס בין שני מצוות, דהא השתא נר חנוכה מבית חבירו הוא בימין ידיה, שהרי על כרחך מדובר בפתח הימני יש מזוזת ובשמאלי אין ודו"ק. [ח] עיין מה שמיישב הקושיא במחזיק ברכה סק"ב והביאו בשערי תשובה סק"ג.

הַלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן תרע"א קלט. באר הגולה

ו בריקתא שם כא
וכפרוש התוספות שם.
ז שם בריקתא ח מיקרא
דקרא שם. ט טור בשם
מתריס מרשנוביר.
י מיקרא (דרכ) נדרכ
כתנא שם. כ מיקרא
דקרא שם. כב.
ל מיקרא דרכה שם.
מ כרב שמואל מדיפיה
שם. נ טור בשם אבי
הצור והנהגות מרדכי
בשם ר' נקיר.

(כ) אפלו בנרות של שבת ויום טוב יזהרו שלא לעשות פן (אור ורוע): ה. יגר חנכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים (כא) מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו, (כב) ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר. ואם היה דר בעליה, (כג) שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים. ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שלחנו ודיו. (כד) וצריך גר אחר להשתמש לאורו. (כה) ואם יש מדירה, אין צריך גר אחר. ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה, צריך גר ו. מניחו (כו) למעלה משלשה טפחים, ומצוה להניחו (כו) למטה ^(ל) מעשרה טפחים, ואם הניחו למעלה מעשרה טפחים יצא, אבל אם מניחו (כח) למעלה מעשרים אמה, (כט) לא יצא: הגה ואפלו לקחה כך דלוק (ל) והניחה למטה מעשרים לא יצא, דהדלקה עושה מצוה (בית יוסף בשם תוספות) ז. למצוה להניחו (לא) בטפח הסמוך (לב) לפתח משמאל, (לג) כדי שתהא מזוזה מימין וגר חנכה משמאל. (לד) ואם אין מזוזה

שני תשובה

(ג) מעשרה טפחים. עין פאר היטב. ועין בפנים מאירות שתמה לפי מה שכתב הטור בחשן משפט סימן תיח לפסק כתנא קמא דרבי יהודה אם בן הארץ פסק הכא כרבינא דאלקא דרבי יהודה אתמר, עין שם באר. ובשבות יעקב חלק ג כתב דפולגת רבנן היא לומר שאף על פי שהיא ברשות חבך דהכי משמע מהקאמר רבי יהודה אומר כגר חנכה פטור מפני שהוא ברשות, וגם דאריך קאמר זאת אומרת כו' דלא כהלכתא, עין שם, ועין בתוספתא פקד ו דבבא ברשון, וכן חבך כגון אלו מסכנין על פתחי תנתינן ברשות הרבים אף על פי שיש להם רשות וקא אחר והנך בהם חבך, עין שם, לשון זה משמע קצת כמו שכתב השבות יעקב דלאו מטעם הנ"ל לאנוחי למעלה מנגל ורובכו אחי עליה, אלא אפלו אם מצוה להניח תוך עשרה טפחים וכרשות קעבד אפלו הכי אם הוציאו חבך, ועין מה שכתב במחזיק ברכה בזה. ובאליה רבה הכי בשם סדר היום שמצוה למעלה מעשרה טפחים עד שמונה עשר טפחים שכן גבה של מנורה

באר הלכה

(ט) אפלו בנרות של שבת ויום טוב. מלשון זה משמע דאף בשבת ויום טוב יש לזהר שלא לעשות פן, ואינו פן, דבשבת ויום טוב מצוה לעשות כרוכים גדלעיל בסימן רסג, וכבר הקשה פן במגן אברהם, ועין בסוף דבריו דלפי מאי דמסיק בשם רש"ל דאסור בענינו אפלו בשתי גרות כרוכין, ממילא אין שום באור לדברי רמ"א במה שמסיק דאפלו בנרות של שבת ויום טוב יש לזהר, ועין בפרי מגדים שגם הוא נדחק מאד בדברי רמ"א, ולענין דעמי נראה דחסר כאן פרט אחר הנזכר באור זרוע, דהנינו כשמדבקינן אותן אחר הדלקתן עד שעל ידי זה מתחממות ונופלות, וזה באמת אסור בין בחנכה ובין בשבת ויום טוב. וזה לשון דרכי משה, כשמדליקין גר שבת או חנכה או יום טוב ודוקינן הנרות סמוכין זה לזה עד שהן מתחממות וזו מזו ונוטף השעוה, גם נכפלות ונופלות, לא קימו המצוה, אור זרוע, עד כאן לשונו. ולאות שהאמת כדברי, שצ"ע ברמ"א אור זרוע, והלא דין הראשון לא נזכר כלל באור זרוע אלא דין זה:

ה (י) פתח החצר. רוצה לומר, ושלם דעת רש"י דסובר דמניחו על פתח הבית הפתוח לחצר. ובר"ן ובאר זרוע העתיקו ברש"י:

(יא) וצריך גר אחר להשתמש לאורה. פרש רש"י, משום הכא, ורוצה לומר, שאפלו אם לא ירצה כלל להשתמש לאורה מכל מקום צריך גר אחר שיהיה היכלת כידו להשתמש לאורה, ועל ידי זה מנכר שהגר הראשון הוא לשם מצוה, דאי לא הכי כיון שעומד על השלחן יאמרו שלצורך הדליקה. ונראה דקא במניחה על שלחנו, אבל כל שמניחה סמוך לפתח אין צריך לגר אחרת אף על פי שעומד לו לשם, הואיל ואינו בא להשתמש לאורה לאיזה תשמיש. אכן מנהג העולם וכן מנהג רבותינו, דבכל גר חנכה המדלקת בתוך הבית צריך גר אחרת אפלו לא היה צריך לתשמיש, שלא יאמרו לצרכו הדליקה, וכן אני נוהג למעשה, פן כתב הפארי, עין שם, ועין בפרי מגדים שפן משמע גם פן מתשובת רמ"א.

יצא. וצריך לחזר ולכרוך, פן כתב הפרי חדש. ועין בפרי מגדים מה שכתב בזה: (י) והניחה למטה מעשרים וכו'. אבל אם הדליקה למטה מעשרים ^(י) ונטלה משם והניחה במקום אחר תוך עשרים, יוצא, דהא הרי הדליקה במקומה, דשני המקומות פשרים: ז (לא) בטפח הסמוך וכו'. שאם ירחיקנה להלן מן הפתח ^(י) אינו נכר שבעל הבית הניחו שם: (לב) לפתח. בין אם ההנחה הוא על פתח הבית ^(י) או על פתח החצר: (לג) כדי שתהא וכו'. ויהיה מסבב במצות, מיהו, בדיעבד ^(י) אם הניח גר חנכה מימין יצא: (לד) ואם אין וכו' מימין. דכל מידי דמצוה ^(ל) ימין צריך ועוד, דאיכא פרסומי נסא טפי, שהכל פוגין לצד ימין:

שער הצינן

וגם במה שאמרו מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, ואלו הא דאמרו דלכתחלה צריך להניח למטה מעשרה טפחים, יש כמה ראשונים דדחו זה מהלכה, עין בבית יוסף וכן במאירי, עין שם: לא. מחצית השקל: לב. פרי מגדים בסימן תרעה: לג. כ"ח ושי"ו וקרי חדש כדעת הטור, ודלא כדעת רבנו יואל הלוי שרצה להקל במדליק בבית אפלו למעלה מעשרים אמה. ועין בפרי מגדים שכתב דאף בנרות שצוה ארזים, כל שמקום הלהב הוא למעלה מעשרים אמה, פסולת: לד. מחצית השקל ופשוט: ז לה. רש"י: לו. פשוט: לו. פרי חדש: לה. אחרונים:

באר היטב

לצד ימין. והמדקקים אינם מדליקין בלא מפי"א, שאין בה הדור לגר חנכה, עד כאן לשונו: ט. מעשרה טפחים. נראה לי דאם דר בעליה מניחה בחלון אפלו הוא למעלה מעשרה, מגן אברהם. ועין בהשבות פנים מאירות סימן מז ובתשובת שבות יעקב חלק ב סימן לב, ועין ביר אהרן:

קמא דהני רבי יהודה אומר כגר חנכה פטור מפני שהניח ברשות וחקמים אומרים בין זה ובין זה חבך כגון אלו מסכנין על פתחי תנתינן ברשות הרבים אף על פי שיש להם רשות וקא אחר והנך בהם חבך, עין שם, לשון זה משמע קצת כמו שכתב השבות יעקב דלאו מטעם הנ"ל לאנוחי למעלה מנגל ורובכו אחי עליה, אלא אפלו אם מצוה להניח תוך עשרה טפחים וכרשות קעבד אפלו הכי אם הוציאו חבך, ועין מה שכתב במחזיק ברכה בזה. ובאליה רבה הכי בשם סדר היום שמצוה למעלה מעשרה טפחים עד שמונה עשר טפחים שכן גבה של מנורה

משנה ברורה

(כ) אפלו בנרות של שבת ויום טוב וכו'. עין בבאר הלכה (א) וט: ה (כא) מבחוץ. משום ^(כ) פרסומי נסא, וקמפרש ואזיל ביצד, אם הבית וכו': (כב) ואם יש חצר לפני הבית וכו'. ונחצותיהן היו פתוחות לרשות הרבים: (כג) שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים. וגם ^(כ) אין לו פתח פתוח לחצר, אלא פתוחה היא לבית: (כד) וצריך גר אחר. לעשות הכר לדבר: (כה) ואם יש מדורה. ויכול להשתמש לפניו, ויש הכרא שהגר של מצוה היא: ו (כו) למעלה משלשה טפחים. דכל למטה משלשה, כאלו הניח בקרקע ^(כ) ואין גר שבעל הבית הניחו שם. ומכל מקום בדיעבד יצא [פרי חדש]: (כו) למטה מעשרה טפחים. דאיכא פרסום הנס טפי ^(כ) כשהוא למטה, דדבר העשוי לאור אין דרך להניחה כל כך למטה. ועין באליה רבה שכתב, דהא דאין העולם נזהרין בזה, משום דסומכין על המדרכי שכתב דעכשו שהרגלו להניח בפנים אין קפידא בזה, אכן הטור סתם בזה, ומשמע דסבירא לה דאין לחלק בזה, וכן נוהגין כל המדקקים פמו שכתב בבית יוסף. ואם דר בעליה, למניחה בחלון שהוא לצד רשות הרבים, אפלו אם החלון גבוה יותר מעשרה טפחים מקרקעית העליה. ואם יש לו שתי חלונות, אחר למעלה מעשרה טפחים ואחר למטה מעשרה טפחים, ודאי יניחנה ^(כ) בחלון שהיא למטה מעשרה טפחים. ובנרות בית הנסות ^(כ) המונהג שהמנורה במקום גבוה (כח) למעלה מעשרים אמה וכו'. דלא שלטא בה עינא, ^(כ) ואין נפקא מנה בין אם מדליק מבחוץ ובין אם מדליק בבית: (כט) לא

יצא. וצריך לחזר ולכרוך, פן כתב הפרי חדש. ועין בפרי מגדים מה שכתב בזה: (י) והניחה למטה מעשרים וכו'. אבל אם הדליקה למטה מעשרים ^(י) ונטלה משם והניחה במקום אחר תוך עשרים, יוצא, דהא הרי הדליקה במקומה, דשני המקומות פשרים: ז (לא) בטפח הסמוך וכו'. שאם ירחיקנה להלן מן הפתח ^(י) אינו נכר שבעל הבית הניחו שם: (לב) לפתח. בין אם ההנחה הוא על פתח הבית ^(י) או על פתח החצר: (לג) כדי שתהא וכו'. ויהיה מסבב במצות, מיהו, בדיעבד ^(י) אם הניח גר חנכה מימין יצא: (לד) ואם אין וכו' מימין. דכל מידי דמצוה ^(ל) ימין צריך ועוד, דאיכא פרסומי נסא טפי, שהכל פוגין לצד ימין:

ה כו. רש"י: כז. דאם היה פתח העליה פתוח לחצר היה מניחה על פתח החצר שהוא פתוח לרשות הרבים, ואם היה פתח העליה פתוח לרשות הרבים היה מניחה על הפתח ובית יוסף: ז ב"ח. כ"ט. פוסקים: ל. מגן אברהם ואלה רבה ושי"א אדם. ועין בפרי מגדים ונתיי אדם דמשמע מגן אברהם וצריך טפי להניח בחלון הסמוך לרשות הרבים אף שהיא למעלה מעשרה טפחים, מלמה כשפח הסמוך לפתח אף שהוא יכול להניח למטה מעשרה טפחים, ואף שהפרי מגדים מפקפק קצת בזה מכל מקום אין לרחות דבר זה, דענין שצריך הכר לכני רשות הרבים יש מקור גדול בפיקרא, דאמרו עד דכלא וגלא דמרמודאי

קיצור שלחן ערוך קדט הלכות חנוכה שנה

בלא ברכה. אם לא יהיה לו פנאי להדליק בלילה, יכול להקדים את עצמו ולהדליק מפלג המנחה ולמעלה. דהיינו שעה ורביעית קודם צאת הכוכבים (והיינו שעה זמנית לפי ערך היום) (ט"ז ק"י ק"ט). ובמימי חנוכה שהימים קצרים, אם היום ארוך רק י' שעות על האוהר (לפי השטח). אזי פלג המנחה הוא שעה אחת ושני מינוטין וחצי. ובלבד שיתן שמן כדי שיהיו דולקות עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. ואם אינן דולקות כך, לא קיים המצוה (תכ"ז ונתייח):

ד סדר הדלקתן כפי מנהגנו, בלילה הראשון מדליק הנר שכנגד ימינו, ובלילה השני מוסיף עליו נר כנגד שמאלו. וכן בכל לילה מוסיף כנגד שמאלו. וזה שהוא מוסיף (ה) מדליק בראשונה ופונה והולך לימינו (הכ"ט):

יב בליל ראשון מברך המדליק קודם ההדלקה שלש ברכות, להדליק, שעשה נסים, שהחיינו. ובשאר הלילות אינו מברך שהחיינו. לאחר שבירך הברכות, מדליק נר אחד. (ו) ובעוד שמדליק האחרות אומר (א) הנרות הללו וכו'. גר אומר שעשה נסים לישראל. ואם אמר לאבותינו, יצא. אונן רח"ל, אם יש אחר, ידליק האחר בברכות והוא יענה אמן. ואי ליכא אחר, ידליק הוא בלא ברכות: **יג** קיימ"ל הדלקה עושה מצוה, פ"י ההדלקה היא המצוה. ובשעת ההדלקה צריכין להיות הנרות במקומן הראוי ובשיעור הראוי. לאפוקי אם הדליק (ז) למטה מג' טפחים או למעלה מכ' אמה ואח"כ כשהן דולקות הניחן במקומן, פסולין. וכן אם בשעת ההדלקה לא היה שמן כשיעור ואח"כ הוסיף, לא מהני. וכן אם העמידן במקום שהרוח שולט וצומדין ליכבות, לא קיים המצוה וחייב להדליקן שנית. אבל לא יברך. אבל אם העמידן כראוי, וע"י מקרה כבו, כבר קיים המצוה. ומ"מ נוהגין שחוזר ומדליקן. ונוהגין להחמיר שלא להדליק מנר לנר אלא מדליקן מן השמש או מנר אחר **יד** כל זמן מצותן (ח) דהיינו חצי שעה. (ט) אסור ליהנות מאורן. ולכן נוהגין להניח

לחם הפנים

הגהות מבעהמ"ח מסגרת השלחן
(א) הנרות הללו. כתבו הספרים תוכחת מגולה על האנשים שמשחקין בקארטין. ותשובה על זה איתא ברוקח וברבינו יונה ובתורת אשם לצום מ' יום. והרב המקובל המחבר אור ישראל האריך מאוד בענין, הירא את דבר ה' ירחיק מעון זה ויקיים בהם ה' עליהם יחיו (נה"ש). ובס' קדושת לוי בדרושים לחנוכה כ' ו"ל, הו' יודעים שבכל קארט יש (טומאה) גדולה אשר לא ראוי להזכירם. דעו אחי וראו כמה מכשולות יש בשחקן הזה. אחד, שבודאי בעת הזאת נשכח ממנו יראת ה'. והב', שבודאי נראה בעיני שהוא גול, הג', שמסתמא את עצמם כו' אשר אין ראוי להביא תוך הסתה. בכך אחי ורעי בקסתי מאד שאל יקל בעיניהם דבר זה, הלא יותר טוב שבעת הזאת ילמוד בתורת ה' ית' או לילך אל ת"ח הקרוב לו לבקש תורה מפיו או בודאי יאיר עליו הארת הנס, ויעשה לנו ה' ית' נסים ונפלאות בתורתו ית' בב"א עכ"ל הקדושת לוי שם. ומה שטועים איזה אנשים באמרם הלא ראינו כמה לומדים שעסקו בזה. תדע, שבודות הללו בעקבתא דמשיחא שנחלש הכח והדעת אין להביא ראיה משום אדם לעשות כמותו שום דבר שהוא נגד תורתנו הק' ע"פ חכמי הש"ס ובעלי הש"ע וצדיקים האמתיים, ואף אם האדם שעושה דבר זה הוא מוחזק לחסיד מ"מ אפשר שטועה עצמו בדבר זה שהוא נגד תורתנו הק' אף מעט מזער. והירא את דבר ה' ילמוד מכל אדם רק המעלות הטובות שלו, כי כל אחד יש לו מעלה מיוחדת בידעו, ומי שלומד מאחרים מדות גרועות ומחזיק עצמו מדות הגרועות שלו בודאי הוא שוטה ופתי, רק צריך ללמוד מכל אדם מעלות הטובות שלהם, ולהחזיק לעצמו מעלות הטובות שלו, עד ירחם עלינו השיי ברוב רחמיו וחסדיו, וישלח לנו מורה צדק במהרה בימינו אמן:

הזכירו איסור זה רק תוך הסלי טעה: (ט) אסור ליהנות מאורן. לאו דוקא דהא גם כשמכבה חללן השמש ומשתמש שם יש לו הנאה מהם דודאי יש אור גדול עפי כשיש הכרה נרות חלל

ב טוב לזהר שיהא לכל א' מבני הבית נרותיו וידליק כל א' נרותיו במקום מיוחד¹:

ג מי שאין לו שמן הרבה או שעוה או נרות יתן בכל לילה נר א' כשיעור והמותר בלא שיעור שמדינא סגי בכל לילה נר א'. וה"ה אם לחבירו ליכא כלל נרות ידליק הוא עם ב"ב ולא ידליקו כ"א ויתן לחבירו שחבירו הדר בבית אחר צריך להיות לו נר חנוכה באותו בית ולא מהני מהש"ץ לאותו איש להדליק שאעפ"כ לא יהיה בביתו נר חנוכה כלל. וה"ה אם לחבירו ליכא נרות כלל טוב שידליק הוא פחות משיעור בשאר נרות חוץ מנר א' בכל לילה כשיעור ויתן לחבירו ג"כ שיעור לנר א' בכל לילה כנ"ל:

ד צריך לזהר להניח הנרות בשורה בשוה ואם נר של שעוה א' יותר ארוך מחבירו יקמוט קצת הנר ויהיה ג"כ הנחה בשוה נ"ל ופשיטא שהדלקה של הנרות יהיה בשוה שלא יהיה א' למעלה מחבירו נ"ל וה"ה שלא יהא א' נכנס וא' יוצא וה"ה בשמן לא יניח הפתילות בעיגול או א' נכנס וא' יוצא רק בשוה ומה"ט טוב שלא להדליק בלאמפ"ע עגולה אף שלא הוי כמדורה דא' מובדל מחבירו:

ה צריך לזהר מאד שלא ידבקו הנרות ביחד דהוי כמדורה רק יהא א' מובדל מחבירו כ"כ שלא יהא השמן נוטף מחמת חמימות השני ובזה נכפלים וה"ה בשבתות וי"ט וצ"ל מאד. נר חנוכה מניחו בשמאל הכניסה כדי שתהא מזוזה בימין הכניסה ונ"ח בשמאל הכניסה וילך בין שתי המצות ואם אין מזוזה בפתח מניחו בימין:

ו מצוה להניחו למטה מעשרה טפחים ונ"ל כיון דהדלקה עושה מצוה צריך שיהא הדלקה למטה מי"ט (ע' לקמן ס' תרע"ג ס"א) פי' האור בשעת ברכה והא דנקט בגמ' להניח דבימיהם היו דולקין נר של שמן ובזה אין חילוק בין הדלקה להנחה ואם הניחו בדיעבד למעלה מעשרה טפחים יצא אבל למעלה מעשרים אמה ולמטה מג"ט לא יצא אף דיעבד ●

ז מצוה להניחו בטפח² הסמוך לפתח ועיין לקמן:

ח בבה"כ יניחו בכותל דרום או³ בדרום המנור ומסדרן ממזרח למערב ויש מקומו שמסדרין בין צפון לדרום וכשמסדרן ביום שני אם מסדרן ראשון למזרח ואח"כ למערב יברך על הנוסף והוי לצד ימין ואם מסדר ממערב למזרח יברך על היותר קרוב למזרח ד"א דהוי לצד ימין ויזהר לסדר בענין כמנהג כל פינה אם המנהג שמדליקין מימין לשמאל יסדר ממזרח למערב ואז ידליק על הנוסף ממערב למזרח שהוא מימין לשמאל:

ט אין אדם יוצא בנרות של בה"כ ואפי' הש"ץ נ"ל אף שהוא יחידי בביתו צריך להיות נר חנוכה בביתו ומדליקין בבה"כ בין מנחה למעריב ואף בע"ש מדליקין בין מנחה למעריב רק אם הוא בענין שיתקדש היום אחר מנחה או ידליק קודם מנחה אף שאין אנשים רבים בבה"כ. אם רוצה הש"ץ למהר ולהתפלל ערבית יתן להשמש הנר השמש להדליק השאר אחר שהוא בעצמו הדליק א'. ובביתו נ"ל דלא יעשה כן דע"פ רוב אין יודעין להתחיל בנוסף ובטפח הסמוך לפתח נמצא הוא הדליק אותו שאינו בטפח הסמוך לפתח ואותו שאינו נוסף בהנחה והוי כמעט ברכה לבטלה:

מסגרת השלחן

ג בשעת הדחק יוכלו שני בני אדם לברך בלאמפ אחד שלנו זה בקצה זה והשני בקצה השני כשיש הרחק ביניהם. ח"א:
ד יותר טוב ליתן הלאמפ בעובי חלל הפתח באופן שלא יכבה מפני הרוח ואם דר בעליה ויש לו חלון פתוח לרה"ר והחלון אין גבוה כ' אמה מקרקע רה"ר יש לו לברך בחלון. ח"א:
ה המחבר נמשך אחר לשון הרמ"א ז"ל ואין לו הבנה ובש"ע יש הגה"ה על דברי הרמ"א ז"ל:

הלכות חנוכה

סימן תרעא

פ"ב. לא ידליקו יותר — טעם שכתבו התו' על זה, ומה שלכאורה צ"ע, ומיישבו.

לא ידליקו יותר — מ"ש הב"י דס"ל כתו', דאי כרמב"ם למה אינם עושים וכו' דאינו מדוקדק, רק דלרמב"ם אלו דלא כמאן.

הגה. דכל אחד מבני בית ידליק — לכאורה צ"ע דמ"מ לא יברכו, ומתרץ בטוב טעם ע"פ דברי התו', ומה שנ"ל.

פ"ג. עולה לו בשביל שנים — אפילו בשביל ב' בני אדם, ב"י, והוא פשוט.

פ"ד. אפילו לנר אחד אינו עולה — ואפילו הרחיקם, רש"ל סי' פ"ה, וע' ת"ה המובא בהגה והוא סי' ק"ה.

מ"ש הר"ן והרא"ש דבהרחיקם זה מזה אצבע לא הוי כמדורה, ונ"ל שר"ל שיהיה אצבע בין השלהביות ואזלא השגת הטור, ועמ"ש סי' תרע"ב ס"ב.

הגה. שאין לדבקן יחד ולהדליקן — ה"ה לדבקן אחר שהודלקו ועדיין לא דלקו כשיעורן.

פ"ה. בחלון הסמוך לר"ה — למטה מכ' אמה מקרקע ר"ה, כנלפענ"ד דעת רז"ל בש"ס.

פ"ו. למטה מי' טפחים — ברמ"י גם לדידן, ויש בו ט"ס, וכך היה נוהג חמי הגז"ל, ואז א"צ לדקדק על שינוי מקום דבהגה ס"ז, הרא"ש.

למדקדקים יהיו גם ראשי נרות למטה מי', ובכה"ג למעלה מכ' פסולים כגון בנר שעוה.

א"א הגז"ל היה מדליקן למעלה מי"ט, ואמר דהוי טפי דוגמה לנס הנעשה במנורה.

הניחה למעלה מעשרים אמה — מייתי דעת ה"ר יואל דמחלק בין דפנות מגיעות, ומה שקשה לדעתו.

פ"ז. מחציו של כניסה לצד שמאל — דברי מהרי"א שבב"י צ"ע מאד, עב"ח ורמ"י, ומ"ש בחידושי בג"ה.

ע כל דיני חנוכה רמוזים
זכות וגו'.

על ב' תירוצי הב"י על
ים, ומ"ש בספר דברי
ת יהודה, ומוהרל"ד.
האגשים.

מקומות כל היום, טור,
ובכל בו שיש להרחיקם
שהנרות דולקות. ואשה
קו לכל הצבור ודולקין

מלאכה כל היום א' וח',
זה, ובכל בו דלגשים

זה — טעם לזה [עיינן]
ופר יוסף לקח פסוק

יכ"כ ב"ח ורש"ל, וזכר
ח והכין, מהגה' מרדכי.
טרייך שמביאין ראיה
ין, ומוכח שאין להגיה
ג, ועמ"ש סי' תרפ"ב.
לת"ח ולנודר, ומ"ש
שנ"ל שכ"ש ע"י דרוש

השקתו חלב לישנהו
שבב"י ס"ס תרע"ה

ישין עליו ומברין בו,
עמ"ש סי' ת"כ ובסי'
בל"ג בעומר (של"ג)
ד הורה, עיין ...